

บุคลาธิษฐานและอุปลักษณ์ : การแปล “Il Penseroso” ของ จอห์น มิลตัน เป็นกวีนิพนธ์ไทย

ปิยธิดา คำพิพจน์ และฐาปนันท์ ชุนภักดี*

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

*Corresponding author: tapanat.k@chula.ac.th

บทคัดย่อ

การแปลภาพพจน์เป็นประเด็นทางภาษาและวัฒนธรรมที่ละเอียดอ่อนและท้าทาย ส่วนกวีนิพนธ์เป็นต้นฉบับที่มีเอกลักษณ์ควรศึกษาเพื่ออนุรักษ์และเผยแพร่วรรณกรรมข้ามวัฒนธรรม บทความฉบับนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการแปลภาพพจน์ประเภทบุคลาธิษฐาน (จากธรรมชาติกับจากวรรณคดี) และอุปลักษณ์ที่ปรากฏในกวีนิพนธ์เรื่อง “Il Penseroso” ของ จอห์น มิลตัน โดยรักษาความหมาย รูปแบบ และสุนทรียลักษณ์ของต้นฉบับ ดำเนินการวิจัยแบบนิรนัยโดยนำทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาทดลองแปลภาพพจน์สองประเภทนี้ เพื่อสรุปว่ากลวิธีและฉันทลักษณ์ใดเหมาะสมที่สุด ผลการวิจัยพบว่า การแปลต้องวิเคราะห์และแปลตัวบทโดยอาศัยทฤษฎีการกระทำการแปลของ Christiane Nord ทฤษฎีสโคปอสของ Katharina Reiß และ Hans Vermeer ทฤษฎีการแปลแบบทำให้กลมกลืนของ Lawrence Venuti กลวิธี การแปลชดเชยของ Sándor Hervey และ Ian Higgins กลวิธีการแปลกวีนิพนธ์ของ André Lefevere หลักการแปลของ สัตยฉวี สายบัว และหลักการแปลของ ปราณี บานชื่น โดยสรุปได้ว่า บุคลาธิษฐานจากธรรมชาติสามารถแปลแบบตรงตัว บุคลาธิษฐานจากวรรณคดีต้องแปลแบบกึ่งตรงตัวรวมกับการแปลเทียบเคียงและการขยายความเพื่อให้ผู้อ่านเห็นภาพชัดเจน อุปลักษณ์ใช้การแปลแบบตรงตัวรวมกับการแปลเทียบเคียงและการแปลแบบทำให้กลมกลืน ส่วนฉันทลักษณ์ที่ถ่ายทอด บุคลาธิษฐานและอุปลักษณ์ใน “Il Penseroso” โดยรักษาความหมาย รูปแบบ และสุนทรียลักษณ์ได้เหมาะสมที่สุด คือ กลอนสุภาพ โดยบทแปลที่ได้เป็นส่วนหนึ่งขององค์ความรู้ที่สามารถใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจและใช้ในการเรียนการสอนการแปล กวีนิพนธ์ ทั้งนี้ การศึกษาการแปลการอ้างถึง (ปฏิรูปพจน์) น่าจะช่วยขยายองค์ความรู้การแปลภาพพจน์ในกวีนิพนธ์ให้กว้างขวางขึ้น

คำสำคัญ : 1. การแปลกวีนิพนธ์ 2. การแปลภาพพจน์ 3. บุคลาธิษฐาน 4. อุปลักษณ์ 5. จอห์น มิลตัน

Personification and metaphor: A Thai poetic translation of John Milton’s “Il Penseroso”

Piyatida Kumpipot and Tapanat Khunpakdee*

Faculty of Arts, Chulalongkorn University, Bangkok 10330, Thailand

**Corresponding author: tapanat.k@chula.ac.th*

Abstract

The translation of figurative language represents a complex and challenging area in the study of language and culture. Similarly, poetry as a genre is distinguished by its unique formal and aesthetic characteristics. Both are therefore worthy of scholarly attention for the preservation and dissemination of cross-cultural literary heritage. This qualitative research aims to examine approaches to translating figures of speech, particularly personification (of nature and abstract concepts in literature) and metaphor, in John Milton’s “Il Penseroso” into Thai, while preserving its meaning, poetic form and aesthetic qualities. Using a deductive approach, the research applies relevant translation theories to the analysis and translation of these figures of speech in order to identify appropriate strategies and poetic forms. The findings indicate that translation analysis and practice are informed by Nord’s *Translatorisches Handeln*, Reiß and Vermeer’s *Skopostheorie*, Venuti’s domestication and foreignization strategies, Hervey and Higgins’s compensation techniques, Lefevere’s theories on poetry translation, as well as Saibua’s and Banchueun’s principles of poetry translation. The study finds that personification of nature can be effectively rendered through literal translation. For personification of abstract concepts, a near-literal translation approach combined with amplification is required to enhance reader comprehension. For metaphors, literal translation, formal equivalence, and domestication are appropriate strategies. The most suitable Thai poetic form for preserving the meaning, structure, and aesthetics of “Il Penseroso” is Klon Supab, an octosyllabic quatrain with four lines of eight syllables each. The resulting translation contributes to existing knowledge and may be useful for teaching, learning, and translating figurative language in English poetry into Thai verse. Further research on the translation of allusion as a prominent figure of speech would further expand the field of poetry translation studies.

Keywords: 1. Translation of poetry 2. Translation of figurative language 3. Personification 4. Metaphor
5. John Milton

บทนำ

ในการแปล ไม่ว่าจะเป็นร้อยแก้วหรือร้อยกรอง สิ่งที่ผู้แปลพึงตระหนัก คือ การรักษาความถูกต้องและสุนทรียลักษณ์ ซึ่งคือภาษาที่ “มีความสละสลวยงดงาม สามารถสร้างภาพสร้างอารมณ์สะเทือนใจ ก่อให้เกิดความรู้สึกร่วมของผู้อ่านงานนั้น ๆ” (Chongsathitwatthana, 2015, p. 1) อย่างไรก็ตาม ภาษารูปพรรณมักถูกมองว่าเป็นปัญหาในการแปล (Sato, 2015, p. 2183) ผู้แปลจึงต้องอาศัยทั้งความรู้ แนวคิดทฤษฎี และทักษะมาประกอบกัน โดยเฉพาะเมื่อต้องแปลภาพพจน์ในวรรณกรรม

แม้ปัจจุบันนี้ *Paradise Lost* (1667) จะได้รับยกย่องในฐานะวรรณกรรมเอกของโลก แต่เมื่อราว 2 ศตวรรษหลังผู้แต่ง John Milton (1608-1674) เสียชีวิต วารสาร *The Athenian Gazette* (1692, p. 1, as cited in Stevenson, 2016, p. 531) ชื่นชมมิลตันว่ามีความเป็นกวีอย่างเต็มเปี่ยมและสูงส่งที่สุด โดยผลงานที่ฉายแสงแห่งความเป็นกวีว่าได้โดเด่นเรื่องหนึ่ง คือ “Il Penseroso” ที่เขียนขึ้นราว ค.ศ. 1631 และใช้ชื่อภาษาอิตาลีที่แปลว่า ชายผู้ครุ่นคิด (Knight, 2016, p. 288) นำศึกษาด้วยเป็นกวีนิพนธ์ขนาดสั้น (ยาวทั้งสิ้น 176 บรรทัด) ที่รู้จักกันดีที่สุดเรื่องหนึ่ง (Revard, 2013, p. 207) และเป็น “สิ่งที่วิจิตรที่สุด” ที่มีต้นประพันธ์ด้วยภาษาอังกฤษ¹ (Brown, 2016, p. 121) ใช้ภาษารูปพรรณหรือคำที่กวีใช้โดยเจตนาให้ภาพที่แจ่มชัดเพื่อผู้อ่านเข้าถึงสารได้ง่าย เนื่องจากภาพพจน์เกิดจากการเปรียบเทียบอย่างมีศิลปะ เรียกว่า ภาษาจินตภาพ เช่น อุปมา สัญลักษณ์ ปฏิพจน์ ซึ่งเป็นเครื่องมือทางวรรณศิลป์ใช้เพื่อพรรณนาอารมณ์และความรู้สึก

งานวิจัยนี้จะเจาะจงศึกษาภาพพจน์ที่มีมิลตันใช้ชื่อ “สาร” และสร้าง “ภาพ” แห่งการตกอยู่ในห้วงแห่งความคิด ได้แก่ บุคลาธิษฐาน ซึ่งเป็น “การเปรียบเทียบสิ่งที่ไม่มีชีวิตหรือสิ่งมีชีวิตที่ไม่ใช่คนมากล่าวถึงให้มีคุณสมบัติ ลักษณะ หรือ อากัปกริยาที่คล้ายกับคน” (Chongsathitwatthana, 2015, p. 38) และอุปลักษณ์ ซึ่ง “นำลักษณะเด่นของสิ่งหนึ่งมาเปรียบเทียบว่าเป็นอีกสิ่งหนึ่ง” (p. 37) จากการวิเคราะห์ตัวบทพบว่ามิลตันนำภาพพจน์ดังกล่าวมาใช้เน้นแก่นเรื่องคือ ความสำคัญของการครุ่นคิดที่เปรียบเป็นเทพีเมลานคอลลี ผู้เป็นที่เคารพบูชาของชายผู้ครุ่นคิด แบ่งเป็นบุคลาธิษฐานจากธรรมชาติ เช่น ฝั่งและลำธารแสดงกิริยาแบบมนุษย์

และบุคลาธิษฐานจากวรรณคดีซึ่งนำนามธรรมมาเปรียบให้เห็นภาพ เช่น ความเงิบและสันติสุขที่แสดงลักษณะเช่นคนส่วนอุปลักษณ์ เช่น นางซีและหินอ่อนใช้ถ่ายทอดภาพและประสบการณ์อย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม (Embry, 1978, pp. 519, 529)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และกลวิธีที่เหมาะสมกับการแปลกวีนิพนธ์อังกฤษเป็นภาษาไทย
2. ศึกษาการแปลบุคลาธิษฐานและอุปลักษณ์โดยรักษาทั้งความหมายและสุนทรียลักษณ์ของตัวบท
3. เสนอบทแปลที่สามารถใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจการแปลกวีนิพนธ์ การสอนการแปล การอนุรักษ์ การส่งเสริมและเผยแพร่วรรณกรรม ทฤษฎีการแปลข้ามวัฒนธรรม และนักแปลอาชีพ

การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและกรอบแนวคิดการวิจัย

1. ทฤษฎีการแปลที่เกี่ยวข้อง

1.1 ทฤษฎีการกระทำการแปล (Translatorisches Handeln) ของ Christiane Nord ระบุว่า ผู้แปลต้องวิเคราะห์ตัวบทโดยคำนึงถึงสถานการณ์ที่นำบทแปลนั้นไปใช้ แบ่งเป็นการวิเคราะห์ห้องประกอบภายนอกตัวบท เช่น ผู้ส่งสาร เจตนาของผู้ส่งสาร ผู้รับสาร และการวิเคราะห์ห้องประกอบภายในตัวบท เช่น เนื้อหา เนื้อความที่ละในฐานที่เข้าใจ คำศัพท์ (Saengaramruang, 2009, pp. 26–31)

1.2 ทฤษฎีสโคพอส (Skopostheorie) ของ Katharina Reiß and Hans Vermeer มุ่งความสำคัญไปที่วัตถุประสงค์ของบทแปลและสภาพสังคมวัฒนธรรมของผู้รับสาร โดย การแปลต้องยึดหน้าที่ของงานแปลเป็นหลัก เป็นการนำเสนอข้อมูลจากวัฒนธรรมต้นทางให้แก่ภาษาปลายทางในรูปแบบของภาษานั้น เป็นการเลียนแบบข้อมูลที่นำเสนอในภาษาต้นทาง และต้องสอดคล้องกับตัวบทต้นฉบับ ทั้งนี้ ผู้แปลต้องประเมินว่าผู้รับสารคือใคร เพื่อให้วิเคราะห์ได้ว่าควรเปลี่ยนแปลงส่วนใด อย่างไร โดยคำนึงถึงเวลาและภาษาที่แตกต่างกัน (Saengaramruang, 2009, pp. 11–13)

1.3 กลวิธีการแปลชดเชย (compensation techniques) ของ Sándor Hervey and Ian Higgins (1992, pp. 35–40) คือการทดแทนลักษณะสำคัญที่สูญหายไปเมื่อถ่ายทอดเป็น

¹ มิลตันประพันธ์กวีนิพนธ์ได้ 4 ภาษา ได้แก่ กรีก อิตาลี อังกฤษ และละติน แต่ใช้ภาษาอังกฤษและละตินมากที่สุด และยังสามารถแปลกวีนิพนธ์จากภาษาฮีบรูได้ (Knight, 2016, p. 284)

ภาษาปลายทาง จำแนกได้ 4 วิธี คือ 1) ชดเชยด้วยคำชนิดที่ต่างกับในตัวบท (compensation in kind) แต่ให้ผลลัพธ์เดียวกัน 2) ชดเชยด้วยการย้ายตำแหน่ง (compensation in place) แต่ยังให้ผลเดียวกัน 3) ชดเชยด้วยการรวมความ (compensation by merging) ผลมักสั้นกว่าตัวบทแต่เก็บความได้ครบ และ 4) ชดเชยด้วยการขยายความ (compensation by splitting) ผลยาวกว่าตัวบทแต่แปลได้ชัดเจน

1.4 ทฤษฎีการแปลของ Lawrence Venuti (1995, pp. 19–20) ใช้ในการแปลข้ามวัฒนธรรม โดยแบ่งเป็นกลยุทธ์แบบทำให้กลมกลืน (domesticating strategy) ให้ความสำคัญแก่วัฒนธรรมในภาษาปลายทาง เน้นความเป็นธรรมชาติของบทแปล ผู้อ่านเข้าใจได้โดยไม่ต้องหาข้อมูลกับกลยุทธ์แบบรักษาสภาพการแปลต่าง (foreignizing strategy) ให้ความสำคัญแก่วัฒนธรรมในภาษาต้นทางโดยรักษาความแปลกประหลาด อ่านแล้วไม่เป็นธรรมชาติเพื่อให้ผู้อ่านตระหนักว่าเป็นภาษาและวัฒนธรรมที่แตกต่าง

1.5 กลวิธีการแปลกวีนิพนธ์ของ André Lefevere (1975) กล่าวถึงการแปลกวีนิพนธ์ 7 วิธี คือ 1) แปลด้วยเสียง (phonemic translation) โดยถอดเสียงจากภาษาต้นทางเป็นภาษาปลายทาง 2) แปลแบบตรงตัว (literal translation) ลดปัญหาการบิดเบือนนัยและไวยากรณ์ของตัวบท 3) แปลด้วยมาตรา (metrical translation) ให้ความสำคัญแก่ตัวบทโดยนำมาตราของตัวบทมาใช้ในบทแปล 4) แปลเป็นร้อยแก้ว (prose translation) บิดเบือนนัย คำนิยมด้านการสื่อสารและไวยากรณ์ของตัวบท 5) แปลด้วยสัมผัส (rhyming translation) ถูกจำกัดด้วยแผนสัมผัสเนื่องจากคงรูปแบบตัวบทไว้ 6) แปลเป็นกลอนเปล่า (blank verse translation) เปลี่ยนรูปแบบของตัวบทเนื่องจากกลอนเปล่า (ดูตัวอย่างในตารางที่ 1) กำหนดให้ใช้มาตราไอแอมบ์ห้าจังหวะ (iambic pentameter)² ทุกวรรคและต้องไม่มีสัมผัสท้ายวรรค (Shaw, 2007, p. 1) ต่างกับร้อยกรองอิสระ (free verse)³ และ 7) แปลแบบตีความ (interpretation) เลียนแบบตัวบทเพื่อสร้างบทแปล (version) ใหม่ที่ยังคงรักษาความหมาย จุดเริ่มต้นและจุดจบดั้งเดิมไว้

1.6 หลักการแปลของ สัญณี สายบัว (Saibua, 2017, pp. 122–142) กล่าวถึงการแปลกวีนิพนธ์ 4 แบบ ได้แก่ 1) แบบกึ่งตรงตัว มีหน่วยการแปลเล็กมากในระดับคำ รูปแบบที่นิยมมาก คือ กลอนสุภาพ 2) แบบตีความ มีหน่วยการแปลในระดับวลีหรือประโยค สามารถอธิบายขยายความเพิ่มเป็นวิธีแก้ปัญหारेื่องจำนวนคำและสัมผัส 3) แบบถ่ายทอด “ดนตรี” ของ มนตรี อุมะวิชนี (Umapijani, 1977, p. 127) มีหน่วยการแปลในระดับวรรค คงจำนวนคำกับสัมผัสไว้เหมือนตัวบท และ 4) แบบตรงตัว มีหน่วยการแปลเล็กมากในระดับคำและวรรคเพื่อให้เกิดสมมูลภาพ (formal equivalence) โดยไม่อธิบายขยายความเพิ่ม ทั้งนี้ ดังที่ระบุไว้ข้างต้นว่า ผู้แปลภาษาภาพพจน์มักประสบปัญหา เช่น บทแปลที่ได้ขาดสมมูลภาพ สัญณีจึงได้แนะนำกลวิธีการแปลโวหาร 4 วิธี คือ 1) แบบตรงตัว กรณีที่คำเป็นที่รู้จักดีในภาษาปลายทาง 2) แบบตีความ เมื่อผู้อ่านอาจไม่เข้าใจชัด 3) แบบตรงตัวประกอบตีความ ใช้คำในตัวบทพร้อมตีความให้ และ 4) ใช้โวหารเทียบเคียง วิเคราะห์ความหมายเพื่อสร้างคำมาใช้แทน (Saibua, 2017, pp. 137–139)

1.7 หลักการแปลของ ปราณี บานชื่น (Banchuen, 1980, pp. 158–161) ระบุว่า บทร้อยกรองเป็นศิลปะอันประณีตของผู้ประพันธ์ที่ถ่ายทอด “ภาพ” ในจิตใจด้วยคำที่บรรจงเลือกเฟ้นโดยคำนึงถึง 3 สิ่ง คือ 1) ความหมาย 2) เสียง และ 3) ภาพพจน์ที่ก่อให้เกิดความสะเทือนอารมณ์ อนึ่ง หัวใจของการแปลบทร้อยกรองอยู่ที่ความ ไม่ใช่คำ ด้วยเหตุนี้ ผู้แปลจึงต้องให้ความสำคัญกับความมากกว่าคำ

2. แนวทางการแปลโวหารภาพพจน์

เนื่องจากกรอบแนวคิดการวิจัยคือการแปลบุคลาธิษฐานและอุปลักษณ์ในวรรณกรรมโดยที่ยังคงรักษาสุนทรียลักษณ์เดิมไว้ งานวิจัยนี้จึงมุ่งแสวงหาแนวทางที่เหมาะสม พบว่าในประเทศไทยมีการศึกษาการแปลบุคลาธิษฐาน (Rojanawit & Panlay, 2022, p. 47) ด้วยทฤษฎีของ Fortunato Israel (1991), Umberto Eco (1994), สิทธิ พินิจภูวดล (Pinitpuwadol, 1994) และผ่องศรี ลือพร้อมชัย (Luepromchai, 2016) ที่สรุปว่าควรใช้กลวิธีการแปลโดยนัยมากกว่าแปลตรงตัว

² มาตราไอแอมบ์ห้าจังหวะ คือ บรรทัดที่มี 10 พยางค์ แต่ละจังหวะประกอบด้วยพยางค์ที่ลงเสียงเบาตามด้วยพยางค์ที่ลงเสียงหนัก (เช่น alone) มาตรานี้นับเป็น “หัวใจสำคัญของกวีนิพนธ์อังกฤษ” โดยเฉพาะในการประพันธ์กลอนเปล่า ดังปรากฏในบทละครของเชกสเปียร์และมหากาพย์ *Paradise Lost* ของมิลตันเอง (Quinn, 2006, p. 204)

³ ร้อยกรองอิสระเริ่มปรากฏเมื่อต้นคริสต์ศตวรรษที่ 20 มีรูปแบบไม่แน่นอนเนื่องจากไม่ใช้ระบบมาตรา ดังนั้น ในแต่ละบรรทัดจึงมีคำก็ได้และไม่มีการใช้แผนสัมผัส (Drabble, 2000, p. 382)

เพราะรักษาความหมายและรสเดิมได้มากจนผู้อ่านอาจลืมว่ากำลังอ่านวรรณกรรมแปลอยู่ ทั้งนี้ สุนทรียะของบทแปลก็สำคัญ ต้องถ่ายทอดให้ใกล้เคียงต้นฉบับที่สุด (Chantasingh, 2012, pp. 3, 40, as cited in Rojanawit & Panlay, 2022, p. 48)

นอกจากนี้ การศึกษาการแปลอุปลักษณ์ (Sansuksomboon, 2007, pp. 2, 91–92) ได้ข้อสรุปว่าการรักษารูปอุปลักษณ์ไว้สามารถทำได้ แต่บางครั้งผู้แปลต้องเลือกไม่รักษาเพื่อบทแปลที่เป็นธรรมชาติที่สุด อย่างไรก็ตาม หากผู้แปลเล็งเห็นความสำคัญของสารและความงามของกวีนิพนธ์ก็จะมุ่งรักษา 2 สิ่งนี้เพื่อให้เกิดสมดุลภาพ ผู้อ่านได้ประสบการณ์เทียบเคียงกับผู้อ่านตัวบท ดังนั้น เมื่อแปลข้ามวัฒนธรรม ผู้แปลสามารถรักษารูปอุปลักษณ์และอรรถรสไว้โดยใช้ทฤษฎีการแปลแบบยืดความหมาย ไม่ยึดรูปภาษา

ส่วนการศึกษาการแปล *Paradise Lost* โดยถ่ายทอดเป็นกาพย์ยานี (Boonrawdpanich, 2006, Abstract, pp. 2, 95–96, 116, 148, 173) ระบุปัญหาสำคัญจากความแตกต่างทางวัฒนธรรมและสรุปว่าทฤษฎีการแปลแบบสื่อความ (communicative translation) และแบบครบความ (semantic translation) ของ Peter Newmark (1988, pp. 45–47) กับหลักการถอดความของ สุรเกียรติ์พรหม จัตราภรณ์ (Chatraporn, 1996, p. 13) แก้ปัญหาเหล่านั้นได้ ทั้งนี้ ความงดงามทางภาษาก็สำคัญไม่แพ้ความถูกต้อง หากแปลถูกหมดแต่ขาดความงดงาม บทแปลนั้นก็ไม่มีค่า

3. องค์ประกอบของกวีนิพนธ์อังกฤษและไทย

จะเห็นได้ว่าการศึกษาทั้งหมดล้วนเน้นการรักษาสุนทรียลักษณ์ของตัวบทให้คงอยู่ในบทแปลแม้จะยาก ซึ่งความรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบของกวีนิพนธ์อังกฤษและไทยที่มีทั้งความเหมือนและต่างจะเป็นแนวทางได้ โดยในกวีนิพนธ์อังกฤษ (Connell, 1913, pp. 31, 172) องค์ประกอบที่แสดงลักษณะเฉพาะและพลังของกวีนิพนธ์ คือ สัมผัส (rhyme) ที่ทำให้เกิดท่วงทำนอง (melody) และมาตรา (metre) อันเป็นพื้นฐานของจังหวะ (rhythm) ส่วนคณะ (foot) คือ คำตั้งแต่ 2 พยางค์เรียงกันเป็นรูปแบบ มีพยางค์ที่ลงเสียงหนักและลงเสียงเบา (Pengsrihong, 1998, pp. 21–22) คล้ายฉันทลักษณ์ที่ใช้คำครุ (พยางค์ที่ผสมสระเสียงยาว หรือสระเสียงสั้น

แต่มีตัวสะกด) กับคำลหุ (พยางค์ที่ผสมสระเสียงสั้น และห้ามมีตัวสะกด)

องค์ประกอบต่อไป คือ วรรค (line) หรือเนื้อความใน 1 บรรทัด เมื่อมีเนื้อความสมบูรณ์รวมกันได้ 1 ตอน จะเรียกว่า 1 บท (stanza) วรรคจึงเหมือนบาทในกวีนิพนธ์ไทย ต่างกันที่ไทยกำหนดบาทตายตัว เช่น กลอนสุภาพ 1 บท มี 4 บาท ขณะที่ในอังกฤษกวีเป็นผู้กำหนดเอง ที่นิยมใช้จนมีชื่อเรียกเพื่อความสะดวก คือ Couplet (2 วรรคต่อบท) และ Quatrain (4 วรรคต่อบท) (Abrams & Harpham, 2009, pp. 340–343) ซึ่งส่วนใหญ่จะใช้ Quatrain แต่ถ้าเป็นซอนเน็ตแบบอังกฤษใช้ Quatrain กับ Couplet ซอนเน็ตแบบอิตาลีใช้ Sestet (6 วรรคต่อบท) ต่อท้าย Octave (8 วรรคต่อบท) (Childs & Fowler, 2006, p. 222)

ส่วนแผนสัมผัส (rhyme scheme) ที่กำหนดกฎการสัมผัสนั้นจะต่างกับไทย เพราะอังกฤษใช้สัมผัสท้ายวรรค (end rhyme) มีพยัญชนะ a, b, c, d กำกับคำที่สัมผัส เช่น แผนสัมผัส abba (enclosing rhyme) ให้คำท้ายวรรค 1 สัมผัสกับคำท้ายวรรค 4 และคำท้ายวรรค 2 สัมผัสกับคำท้ายวรรค 3 เป็นต้น

4. แนวทางการแปลกวีนิพนธ์

จากการศึกษาและค้นคว้า พบว่า การแปลกวีนิพนธ์ที่มีมาตรฐานหรือมีงานวิจัยรองรับ สามารถใช้เป็นแนวทางในการแปลโวหารภาพพจน์ได้ มีดังนี้

4.1 การแปลโดยไม่ได้คงไว้ซึ่งรูปแบบของตัวบท ด้วยข้อจำกัดที่ Lefevere ระบุว่า ผู้แปลสร้างขึ้นมาตีกรอบตนเอง เมื่อเลือกแปลด้วยมาตราและสัมผัส ส่งผลให้บทแปลมีลักษณะวรรณกรรมล้อโดยไม่เจตนา (unintentional parody) และสูญเสียคุณค่าทางวรรณกรรม เพราะสมดุลในโครงสร้างเดิมของตัวบทถูกทำลายไป (Lefevere, 1975, pp. 387–388) ผู้วิจัยจึงค้นหาแนวทางแก้ไขปัญหาและพบว่าเมื่อ พ.ศ. 2459 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระราชนิพนธ์แปล *The Merchant of Venice* ที่เป็นกลอนเปล่าเป็นบทละครพูดเรื่อง เวนิสวานิช โดยทรงเลือกกลอนสุภาพและรักษาความหมายเดิมครบถ้วน ทั้งยังเปี่ยมอรรถรสจากความลุ่มลึกทางความคิดและสุนทรียลักษณ์ทางภาษา ดังตัวอย่างในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การแปลโดยไม่ได้คงไว้ซึ่งรูปแบบของตัวบท

ตัวบท	บทพระราชนิพนธ์แปล [สะกดตามต้นฉบับ]
The quality of mercy is not strain'd; It droppeth as the gentle rain from heaven Upon the place beneath. It is twice blest; It blesseth him that gives and him that takes. 'T is mightiest in the mightiest ; it becomes The throned monarch better than his crown. (Shakespeare & Rolfe, 1911, p. 117)	อันว่าความกรุณาปราณี จะมีใครบังคับก็หาไม่, หลั่งมาเองเหมือนฝนอันชื่นใจ จากฟากฟ้าสุราลัยสู่แดนดิน: เป็นสิ่งที่สองชั้น; พลันปลื้มใจ แห่งผู้ให้และผู้รับสมถวิล: เป็นกำลังเลิศพล้งอื่นทั้งสิ้น: เจ้าแผ่นดินผู้ทรงพระกรุณา, ประดุจทรงวรารมณ์สุนทรสวัสดิ์ เรื่องจรัสยิ่งมกุฏสุดสง่า; (Shakespeare, 1916, p. 142)

ตัวอย่างในตารางที่ 1 ชี้ว่า แม้มี “ข้อจำกัด” เพราะเพิ่มสัมผัส แต่บทแปลที่ได้มีความไพเราะ สื่อสัจยต่อโครงเรื่อง และแก่นเรื่องตามเจตนารมณ์ของผู้สังสาร การปรับรูปแบบนำเสนอให้เหมาะกับภาษา วัฒนธรรม บริบททางสังคม และรสนิยมการอ่านที่ช่วยให้ผู้รับสารชาวไทยเข้าถึงวรรณคดีชั้นสูงของอังกฤษตรงกับทฤษฎีการกระทำการแปลของ Nord (Saengaramruang, 2009, pp. 26–31) และสอดคล้องกับการวิจัยที่พยายามรักษาความหมายและความงามของตัวบทเพื่อสร้างความตระหนักถึงคุณค่ากวีนิพนธ์ไทย อนึ่ง กลอนเปล่าไม่ได้เป็นที่นิยมกว้างขวางดังเช่นในอังกฤษ จึงมีอาจเทียบกับกลอนสุภาพได้ ดังจะกล่าวถึงรายละเอียดต่อไป

4.2 การแปลโดยคำนึงถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรมและพื้นฐานความเข้าใจของผู้อ่าน ในกรณีที่มีปรากฏอยู่เฉพาะ

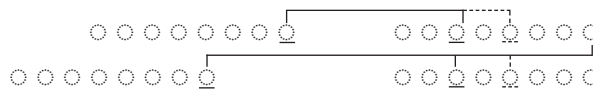
ในวัฒนธรรมของกวี สามารถประยุกต์ทฤษฎีสโคพอสของ Reiß and Vermeer (Saengaramruang, 2009, pp. 11–13) โดยปรับเปลี่ยนคำ แต่บทแปลยังสอดคล้องกับตัวบทเพื่อให้ผู้รับสารชาวไทยเข้าใจ และกลยุทธ์การแปลแบบทำให้อรรถกถาของ Venuti (1995, pp. 19–20) ช่วยให้บทแปลเข้าใจง่าย เช่น ในการแปลบทกวีรักซอนเนตของวิลเลียม เชกสเปียร์ (Kayunrawat, 2007) กวีเปรียบเทียบความงามเป็นกุหลาบธรรมดา ต่างกับกุหลาบป่า (canker หรือ dog rose) ที่แปลเทียบเคียงว่าเฟื่องฟ้า เพราะหากทับศัพท์ผู้อ่านอาจไม่รู้จัก แต่ถ้าแปลตรงตัวจะไม่ไพเราะ จึงหาดอกไม้ที่คนไทยคุ้นเคยและคล้ายกุหลาบป่าเพื่อสร้างความหมายเทียบเคียงดังตัวอย่างในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การแปลโดยคำนึงถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรมและพื้นฐานความเข้าใจของผู้อ่าน

ตัวบท	บทแปล
The canker-blooms have full as deep a dye As the perfumed tincture of the roses , Hang on such thorns and play as wantonly When summer's breath their masked buds discloses:	เฟื่องฟ้าทรางค์ให้คงเข้มจนเต็มฉวี ก็สดดั่งสีกุหลาบที่ย้อมอันหอมมิหาย ดอกไหวไหวทอด ณ ยอดกิ่งหนามไปตามลมชาย เมื่อร้อนระบายพระพายรำเผยให้เผยดอกบาน

ในขั้นตอนการเลือกฉันทลักษณ์เพื่อนำมาแปล “Il Penseroso” ที่แต่ละวรรคมี 8 พยางค์ กลอนสุภาพเป็นตัวเลือกอันดับ 1 สอดคล้องกับทั้งหลักการแปลกวีนิพนธ์ของสัญญาวิ สายบัว (Saibua, 2017) และเวนิสวาณิช ลักษณะเด่นคือ มีรูปแบบเรียบง่าย บังคับเพียงเสียงวรรณยุกต์ท้ายวรรค

และการส่งสัมผัสระหว่างวรรคและระหว่างบท แต่ไพเราะเพราะนิยมใช้สัมผัสในแพรวพราว กวีมักนำมาประพันธ์เรื่องอ่านเล่น เช่น พระอภัยมณี โคบุตร หรือนิราศ (Upakit Sinlapasan, Phraya, 2005, p. 370) ซึ่งกลอนสุภาพมีฉันทลักษณ์ดังนี้

นอกจากนี้ ยังพบว่าเมื่อราว พ.ศ. 2471 มีการนำฉันทลักษณ์กวีนิพนธ์อังกฤษมาใช้ในประเทศไทย กล่าวคือ พระราชวรวงศ์เธอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ (น.ม.ส.) ได้ทรงทดลองประดิษฐ์ฉันทลักษณ์ขึ้น 3 ชนิด คือ สยามรัตนฉันทน์ สยามวิเชียรฉันทน์ และสยามมณีฉันทน์ ที่ ศักดิ์ศรี แยมันดดา เรียกรวมกันว่า ฉันท์ชุดแก้วสยาม (Manisai, 2003, pp. 94–95) โดยชนิดที่เหมือนกับกลอนสุภาพทั้งในด้านจำนวนคำและสัมผัส คือ สยามวิเชียรฉันทน์ ที่ได้ต้นแบบมาจาก *In Memoriam* ของ Alfred Tennyson ตีพิมพ์เมื่อ ค.ศ. 1850

ซึ่งมีแผนสัมผัส abba โดยผู้ประดิษฐ์ทรงระบุว่า “ฉันท์ชนิดนี้อธิบายตามภาษาอังกฤษว่า Quatrain of four iambic lines with enclosing rimes⁴ คือว่าเป็นฉันท์บทละ ๔ บาท บาทหนึ่ง ๘ พยางค์ มีครุหลุสลับกัน และมีสัมผัสคือพยางค์ท้ายบาทที่ ๑ รับกับพยางค์ท้ายบาทที่ ๔ คู่หนึ่ง และพยางค์ท้ายบาทที่ ๒ กับบาทที่ ๓ รับกันอีกคู่หนึ่ง” (Manisai, 2003, pp. 98–101) รวมถึงบังคับสัมผัสในระหว่างครุคำที่ 3 และ 4 ทุกบาท ดังตัวอย่างในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 สยามวิเชียรฉันทน์ (Bidyalkarana, 1964, p. 184, as cited in Manisai, 2003, p. 101)

ฉันทลักษณ์	บทพระนิพนธ์ [สะกดตามต้นฉบับ]	
ลหุ ครุ ลหุ ครุ ลหุ ครุ ลหุ ครุ ลหุ ครุ ลหุ ครุ ลหุ ครุ ลหุ ครุ ลหุ ครุ ลหุ ครุ ลหุ ครุ ลหุ ครุ ลหุ ครุ ลหุ ครุ ลหุ ครุ ลหุ ครุ	● <u>กุมาระไทย</u> <u>โณจะหลง</u> จะลิมน <u>ริ้น</u> <u>หะป็น</u> <u>ประชา</u> สยามะ <u>ร้อ</u> <u>อุ</u> <u>ติ</u> <u>มา</u> ก็เหตุ <u>อ</u> <u>นา</u> <u>ว</u> <u>ระ</u> <u>ว</u> <u>า</u> <u>ว</u> <u>ง</u> <u>ศ</u> ๕	● <u>วิชา</u> <u>บ</u> <u>ล</u> <u>ย</u> <u>ด</u> <u>ร</u> <u>ม</u> <u>จะ</u> <u>เรียน</u> อุ <u>ส</u> <u>า</u> <u>ห</u> <u>จะ</u> <u>เกิ</u> <u>ต</u> <u>ประ</u> <u>เส</u> <u>ริ</u> <u>จะ</u> <u>ประ</u> <u>ส</u> <u>ง</u> <u>ศ</u> ประ <u>เท</u> <u>จะ</u> <u>ง</u> <u>า</u> <u>ม</u> <u>ส</u> <u>ยา</u> <u>ม</u> <u>จะ</u> <u>ย</u> <u>ง</u> จะ <u>ส</u> <u>ด</u> <u>วิ</u> <u>เศษ</u> <u>เพ</u> <u>ระ</u> <u>เห</u> <u>ต</u> <u>จะ</u> <u>เพ</u> <u>ีย</u> <u>ร</u> ๕

อนึ่ง ภาษาในตัวบทมีความสำคัญมากต่อการแปลภาษาอังกฤษแบ่งเป็น Old English Period (450-1150) Middle English Period (1150-1500) Early Modern English Period (1500-1700) และ Modern English Period (1700-ปัจจุบัน) (Tuvung, 2012, pp. 4–8) น่าสนใจว่าในคริสต์ศตวรรษที่ 17 นั้นใช้ภาษาอังกฤษโบราณ (Archaic English) คือ คำและรูปแบบคำประพันธ์ที่ไม่ใช้กันแล้วในปัจจุบัน (Madaminovna, 2018, p. 913) ดังคำศัพท์ที่มิลตันใช้ประพันธ์ “Il Penseroso” เช่น thou/thee (you), joyn (join), oft (often) และ doth (does) ที่ปรากฏใน “Thou fix them on the earth as fast. / And joyn with thee calm Peace and Quiet, / Spare Fast, that oft with gods doth diet” (Milton, 1645, p. 38) บทแปลจึงควรใช้ภาษาเก่า รวมถึงเลือกสรรพยางค์ที่เหมาะสม เช่น ใช้ “ท่าน” กับเทพี ใช้ “นาง” กับสตรี เป็นต้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

การแปลบุคลาธิษฐานและอุปลักษณ์ในวรรณกรรมประเภทกวีนิพนธ์โดยยังรักษาสุนทรียลักษณ์เดิมไว้ ผู้แปล

ต้องอาศัยปัจจัยสำคัญหลายประการประกอบกันดังได้แสดงไว้ข้างต้น ได้แก่ ทฤษฎีการแปล เพื่อวิเคราะห์และแปลตัวบทแนวทางการแปลโวหารภาพพจน์ เพื่อรักษาความหมายและอรรถรส แนวทางการแปลกวีนิพนธ์ เพื่อพิจารณาฉันทลักษณ์ที่สามารถรักษาความงามของตัวบทและสร้างความเข้าใจแก่ผู้อ่านต่างวัฒนธรรม รวมถึงความรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบของกวีนิพนธ์ทั้งอังกฤษและไทย เพื่อคงไว้ซึ่งลักษณะเด่นอันเป็นเอกลักษณ์ของวรรณกรรมประเภทนี้ จึงจะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลจากเอกสารและวิเคราะห์ข้อมูลโดยกระบวนการตีความแบบนิรนัย คือ ค้นคว้าจากตำรา บทความ และเว็บไซต์ เพื่อศึกษาแนวทางการแปลและฉันทลักษณ์ที่เหมาะสมต่อการถ่ายทอดบุคลาธิษฐานและอุปลักษณ์ใน “Il Penseroso” เป็นกวีนิพนธ์ไทยโดยรักษาความหมายและสุนทรียลักษณ์ของตัวบท

ในขั้นทดลองแปล ผู้วิจัยเลือกกลอนสุภาพที่พบในสมัย

⁴ รักษาตัวสะกดตามต้นฉบับพระนิพนธ์ ซึ่งเป็นรูปศัพท์ที่ใช้กันในประเทศอังกฤษยุคนั้น ปัจจุบันใช้ Rhymes

อยุธยาตอนปลายที่วรรณคดีไทยรุ่งเรือง ตรงกับ ค.ศ. 1350 และสยามวิเชียรฉันทมาเพื่อเปรียบเทียบว่าฉันทลักษณ์ใด ถึง 1767 (Makjaeng, 1993, p. 22) ซึ่งเป็นยุคของมิลตัน เหมาะกับรูปแบบของตัวบท ปรากฏผลดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การทดลองแปลเพื่อเลือกสรรฉันทลักษณ์ที่เหมาะสมกับรูปแบบของตัวบท

ตัวบท	กลอนสุภาพ	สยามวิเชียรฉันท
Thee, Chauntress, oft the Woods among, I woo to hear thy eeven-Song ; And missing thee, I walk unseen On the dry smooth-shaven Green,	เจ้าผู้ขับเพลงกลางป่าพนาไพร ข้าหวังได้ฟังเพลงสวดอธิษฐาน ยามสายัณห์แต่มียืนมิพบพาน จึงเร้นกายย่ำบนลานรื่นขจี	ตรุณดุริย์ ณ ที่พนา ก็หวังสดับ ฐ ขับกวี เพราะข้าจะนั่งและฟังฤดี ก็เร้นลุกลาน ณ ย่านวนา

ด้วยเหตุที่กลอนสุภาพเก็บความได้ครบ เช่น สามารถรักษาเพลงสวดตอนคำของชาวคริสต์ (eeven-Song) ขณะที่ในฉันทที่ถูกลดทอนเนื่องจากไม่มีคำแปลโดยตรงกับคำกริยาที่บังคับ ดังนั้น แม้สยามวิเชียรฉันทที่มีจังหวะไพเราะแต่ไม่เอื้อต่อการสรุคำ นับเป็นข้อจำกัดของการแปลด้วยมาตราและสัมผัส (กลวิธีที่ 3 และ 5 ของ Lefevere (1975)) จึงวินิจฉัยว่าควรใช้กลอนสุภาพในการแปลบุคลาธิษฐานและอุปลักษณ์ที่พบใน “Il Penseroso” ทั้งหมด ซึ่งจำแนกเป็นบุคลาธิษฐานจากธรรมชาติ 11 คำ (gay motes, fickle Pensioners of Morpheus train, Philomel, Sweet Bird, Moon, Ayr, Embers, Light, Bee, Waters, Herb) บุคลาธิษฐานจากวรรณคดี 6 คำ (Peace, Quiet, Fast, Leasure, Contemplation, Silence) และอุปลักษณ์ 7 คำ (Nun, Cipres Lawn, Marble, Tragedy, profaner eye, Day's garish eie, the rugged brow of night) อย่างไรก็ตาม เนื่องจากคำอธิบายการแปลภาพพจน์ทั้ง 24 คำนี้มีขนาดยาว ทว่าเนื้อที่มีจำกัด ผู้วิจัยจึงเลือกบทแปลมาแสดงในตารางพอเป็นสังเขปเพื่อให้เห็นแนวทางที่ใช้จริง

ผลการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและทดลองปฏิบัติ พบแนวทางการแปลภาพพจน์ในกวีนิพนธ์ ดังนี้

1. แนวทางการแปลบุคลาธิษฐานจากธรรมชาติ เช่น ผีงานรื่องเพลงเช่นมนุษย์ ลำธารไหลแผ่วเบากล่อมผู้ฟังให้หลับใหล ใช้การแปลตรงตัวเพราะอ่านแล้วได้ภาพพจน์เสียงผึ่งและน้ำที่สออดประสานกัน ดังตารางที่ 5 ซึ่งตรงกับ

กลวิธีที่ 2 ของ Lefevere (1975) และกลวิธีการแปลโวหารแบบตรงตัวของ สัญฉวี สายบัว (Saibua, 2017) เนื่องจากคำเป็นที่รู้จักดีในภาษาปลายทาง และได้เสริมความตามหลักการแปลกวีนิพนธ์แบบตีความของสัญฉวีว่าผึ่งเบิกบานเพื่อแก้ปัญหาเรื่องจำนวนคำและสัมผัสให้ถูกฉันทลักษณ์

อย่างไรก็ดี บุคลาธิษฐานที่ปรากฏเฉพาะในวัฒนธรรมต้นทาง เช่น ฟิโลเมล⁵ ต้องใช้กลวิธีการแปลชดเชยด้วยการขยายความของ Hervey and Higgins (1992) ซึ่งระบุว่าผลที่ได้จะยาวกว่าตัวบท คือ สำนวนยืดยาวที่ต้องกลายเป็นกร่วมกับการแปลด้วยโวหารเทียบเคียงตามกลวิธีของ สัญฉวี สายบัว (Saibua, 2017) โดยวิเคราะห์ความหมายเพื่อสร้างสำนวนมาใช้แทน ดังปรากฏในความถัดไปว่านางนกเสียงหวานผู้เฝ้าสาร เพื่อให้ชัดเจนว่าฟิโลเมลนี้อยู่ในสภาพนก ไม่ใช่มนุษย์แล้ว ดังตารางที่ 6

2. แนวทางการแปลบุคลาธิษฐานจากวรรณคดี เช่น สันติสุข ความสงบ รวมถึงนามธรรมที่บรรยายคุณลักษณะของเทพีเมลานคอลลีที่เปรียบเป็นการครุ่นคิด ใช้การแปลแบบตรงตัวตามกลวิธีการแปลโวหารของ สัญฉวี สายบัว (Saibua, 2017) และกลวิธีที่ 2 ของ Lefevere (1975) ด้วยเป็นสิ่งที่คนไทยรู้จักดี และใช้ลักษณะเหนือหน่วยเสียง (ตัวเอียง) แสดงความแปลกเด่นว่าไม่ใช่คำนามธรรมดา อีกทั้งใช้ “ผู้” ให้เห็นว่าเป็นบุคคลตามหลักการแปลกวีนิพนธ์แบบกึ่งตรงตัวของสัญฉวีและการแปลชดเชยด้วยการขยายความของ Hervey and Higgins (1992) เพื่อสะท้อนภาพบรรยากาศที่สงบสุขและเพิ่มจำนวนคำให้ถูกฉันทลักษณ์ตามหลักการแปล

⁵ ตามปรัมปราวิทยา ฟิโลเมล่า (Philomela) เป็นเจ้าหญิงแห่งเอเธนส์ที่ถูกพี่ชาย (Tereus) ขโมยใจและตัดลิ้นเพื่อให้เงียบเสียงและเปิดโปงความผิดไม่ได้ตลอดไป เทพเจ้าต่างสงสารจึงแปลงให้เป็นนกในดงเกล คอยร้องเพลงที่กล่าวกันว่าทั้งหวานซึ้งและทุกข์ระทม (Harris, 2019, pp. 258–259; Gildenhard & Zissos, 2007, pp. 6, 7, 10, 11)

กวีนิพนธ์แบบตีความของสัญญาวิ ดั่งตารางที่ 7 ส่วนนามธรรม ในชีวิต เป็นสิ่งที่คนไทยรู้จักดีเช่นกัน จึงแปลแบบตรงตัว
อย่างละครโศกนาฏกรรม ใช้สื่อภาพความทุกข์ที่ผ่านเข้ามา ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 5 ธรรมชาติ (ฝั่งกับลำธาร) แสดงลักษณะและกิริยาของคน

ตัวบท	บทแปล
While the <u>Bee</u> with Honied thie, That at her flowry work <u>doth sing</u> , And the <u>Waters</u> murmuring With such consort as they keep, <u>Entice</u> the dewey-feathered Sleep;	ขณะภุมเรศลำนน้ำหวานสำราญใจ ขับเพลงพลางเก็บละอองผองผกา แลคงคาพื้มพำแผ้วแว่วยามไหล เสียงประสานกระซิบผึ่งซึ่งมีไกล เชิญชวนให้ตัวข้านั้นนิทรามณ์

ตารางที่ 6 ธรรมชาติ (นก) แสดงกิริยาของคน ความมีตมิตแห่งราตรีเปรียบเป็นคิ้วสีเข้ม (อุปลักษณ์)

ตัวบท	บทแปล
'Less <u>Philomel</u> will daign a Song, In her sweetest, saddest plight, <u>Smoothing the rugged brow of night</u> , While Cynthia checks her Dragon yoke, Gently o're th' accustom'd Oke; Sweet Bird that shunn'st the noise of folly, Most musical, most melancholy!	นกอ่อนล้ำผินบรรเลงร้องเพลงพราย ครุณีฟีโลเมลผู้ตรอมตรม ทุกขระทมในสภาพนาใจหาย เปลี่ยนเป็นนกในดิงเกลยามวางวาย แต่ันมิคลายขับขานไปใจหม่นมัว นางยอมร้องเพลงหวานล้ำชำระทม ค่อยคลาญปมคิ้วสีนวลแสนสลัว ตอนซินเธียเทพจันทรามาเตรียมตัว แถมมั่งกรเทียมครบทั่วตรวจตราดี บนกึ่งโอ๊กอันคั่นเคยเผยเพลงค่อย นางนกน้อยเสียงใสไพเราะที่ นำสงสารเลื่องอิงอลเก่าเล่ามี เพลงเสนาะโศกทวิชวนตรึงตรอง

ตารางที่ 7 นามธรรม (คุณลักษณะของเทพีเมลานคอลลี) แสดงลักษณะและกิริยาของคน

ตัวบท	บทแปล
And joyn with thee <u>calm</u> Peace and Quiet, <u>Spare</u> Fast, that oft with gods doth diet, And hears the Muses in a ring, Ay round about Joves Altar sing. And adde to these <u>retired</u> Leasure, That in trim Gardens takes his pleasure; But first, and chiefest, with thee bring, Him that yon <u>soars on golden wing</u> , <u>Guiding the fiery-wheeled throne</u> , The <u>Cherub</u> Contemplation,	สันติสุขผู้เยือกเย็นอยู่ข้างเคียง ความสงบมาพร้อมเพรียงมีห่างหาย ถือศีลอดงดอาหารข่มใจกาย ร่วมส้ารับกับเทพไท้ได้สำราญ แลสดับฟังเหล่านพเทวี หัตถ์คล้องรับขับดนตรีเสียงประสาน ยื่นรายล้อมแท่นบูชาเทพบรรพกาล นามขนานวาโจฟองค์ปรมินทร์ ตามมามาด้วยการพักผ่อนผู้สันโดษ ซึ่งปรานโปรดความส่วนตัวในสวนศิลป์

ตารางที่ 7 นามธรรม (คุณลักษณะของเทพีเมลานคอลลี) แสดงลักษณะและกิริยาของคน (ต่อ)

ตัวบท	บทแปล
And the <u>mute Silence</u> <u>hist</u> along, 'Less Philomel will daign a Song,	แต่ก็องค์ที่ท่นเชื่องมายลยิน ผู้โบยบินด้วยปีกแววสุวรรณา เพื่อนำทางแท่นบัลลังก์ฝั่งลือเพลิง ตรึงเทพเจ้ามานเกลิงออกนำหน้า ความเงียบใบ้ได้รับเชิญเดินเชียบมา นกอ่อนล้าผืนบรรเลงร้องเพลงพราย

ตารางที่ 8 นามธรรม (โศกนาฏกรรม)⁶ แสดงลักษณะและกิริยาของคน

ตัวบท	บทแปล
Som time let <u>Gorgeous Tragedy</u> In Scepter'd Pall <u>com sweeping by</u> , <u>Presenting</u> Thebs, or Pelops line, Or the tale of Troy divine. Or what (though rare) of later age, Ennobled hath the Buskind stage.	โศกนาฏกรรมผู้แพรวพราว ยุรยาตรในชุดยาวยอดหุหุรา อันควรคู่ผู้สูงศักดิ์อย่างราชา นางมูงมาสาแดงจากชวนทุกข์ทน เรื่องเมืองธิบีสักพิลอปัสกษัตรา ถากรุ่งทอยบันลือเหล่าทุกแห่งหน เรื่องยุคหลัง (แม่นหายาก) จากผองชน หากละครเวทีดลทรงเกียรติพลัน

3. แนวทางการแปลอุปลักษณ์ มี 3 แบบ ได้แก่ การแปลแบบตรงตัว ใช้เมื่ออุปลักษณ์นั้นคล้ายคลึงกับที่ปรากฏใช้ในกวีนิพนธ์ไทย เช่น เมื่อมิลตันบรรยายถึงลักษณะของเทพีเมลานคอลลีว่าน่าเกลียดเลื่อมใสเช่นเดียวกับสตรีทรกษัตริย์ ผู้วิจัยใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัวของ Lefevere (1975) และกลวิธีการแปลโวหารแบบตรงตัวของ สัญฉวี สายบัว (Saibua, 2017) ดังตารางที่ 9 เนื่องจากคนไทยรู้จักนักบวชสตรีดี หรือเมื่อเทพีไม่เคลื่อนไหว วัฒนธรรมไทยเปรียบว่านิ่งเป็นหิน ก็ใช้หลักการแปลแบบตรงตัวเช่นกัน ดังตารางที่ 10

วิธีต่อไป คือ การแปลแบบทำให้กลมกลืนตามทฤษฎีของ Venuti (1995) ใช้เมื่ออุปลักษณ์นั้นมีอยู่เฉพาะในวัฒนธรรมต้นทาง เช่น Lawn ที่เป็นคำระบุคุณภาพว่าเป็นผ้าชนิดเนื้อดีที่สุด (Buck, 1911, p. 19, n. 4) และ Cypress ที่เป็นผ้าไหมหรือผ้ายี่ด้าบางเบา แต่ก่อนใช้ตัดชุดไว้ทุกข์ (Merriam-Webster, n.d., Definition 2) ซึ่งพ้องเสียงกับต้นไม้ที่เป็นสัญลักษณ์แห่งความตายและการไว้ทุกข์

ซึ่งชาวยุโรปนิยมปลูกตามสุสาน (Caldarone, 2010, p. 11) เมื่อสรุปได้ว่าเครื่องแต่งกายของนางซีมีสีดำ จึงสรุปลำดับเป็นสีมะเกลือกับสีโศก ซึ่งแม้คำหลังจะแสดงภาพของความเศร้าและมีสัมผัสอักษรตามหลักการแปลของ ปราณี บานชื่น (Banchuen, 1980) ที่เน้น “ภาพ” จากการเพินถ้อยคำอย่างประณีตทั้งความหมายและเสียง แต่ดอกโศกมีสีส้มจึงไม่เหมาะเท่าสีของผลมะเกลือที่คนไทยใช้ย้อมผ้าให้ดำสนิท จากนั้นนำกลวิธีการแปลโวหารแบบตีความของ สัญฉวี สายบัว (Saibua, 2017) มาขยายความว่าเป็นผ้าที่ใช้เมื่อไว้ทุกข์เพื่อรักษานัยในตัวบท ซึ่งไม่เพียงแก้ปัญหาความแตกต่างทางวัฒนธรรม แต่ยังรักษาอุปลักษณ์และอรรถรส สอดคล้องกับทฤษฎีการแปลแบบสื่อความและแบบครบความ (Newmark, 1988, pp. 45–47) ทั้งยังนำทฤษฎีสโคปอสมมาใช้โดยมุ่งเน้นความเข้าใจของผู้รับสาร คือ ผู้อ่านชาวไทยเป็นหลัก และบทแปลยังคงสอดคล้องกับตัวบทอยู่ ดังตารางที่ 9

⁶ โศกนาฏกรรมเป็นตัวละครหญิงใน *Amores* (Ovid, 16 BC, 3.1.11–13, as cited in Lynch & Luxon, n.d.) มีบุคลิก รูปลักษณ์และเครื่องทรงเหมือนที่มิลตันบรรยายใน “Il Penseroso” (ใน *Amores* โอวิดกล่าวถึง Tragedy ว่ามี a darkling brow ที่เป็นต้นแบบคิ้วเข้มของเทพีเมลานคอลลีซึ่งขมวดมุ่นเพราะครุ่นคิด ดังปรากฏในตารางที่ 6)

วิธีสุดท้าย คือ การแปลแบบเทียบเคียงตามกลวิธีการแปลโวหารของ สัยภูมิ สายบัว (Saibua, 2017) โดยวิเคราะห์ความหมายเพื่อสร้างคำมาใช้แทนเนื่องจากการแปลแบบตรงตัวทำให้สื่อความหมายได้ไม่ชัดเจน เช่น เมื่อมิลตันใช้อุปมาอุปไมยเปรียบคิ้วเข้มขมวดมุ่นของเทพีเมลานคอลลีว่าดำมืดอย่างกลางคืน หากแปลตรงตัวว่าคิ้วแห่งราตรีจะทำให้คำเกิน ถ้ามองดูคิ้วราตรีก็ไม่สื่อความ ขัดกับทฤษฎีของ Newmark (1988) หากแปลตามหลักการถอดความของ

สุรภีพรรณ จัตรภรณ์ (Chatraporn, 1996, p. 13) ว่าคิ้วสีดำก็ไม่นับอุปมาอุปไมย กรณีนี้แก้ปัญหามาโดยการสรรคำที่เทียบเคียงคือ คิ้วสีนิล ซึ่งสื่อภาพรัตนชาติที่มีสีดำ ตรงกับภาพในตัวบทตามหลักการแปลของ ปราณี บานชื่น (Banchuen, 1980) ที่เน้นการรักษาภาพและความ มีใช้คำ ทั้งนี้ บทแปลยังเข้ากับภาษาและวัฒนธรรมของผู้รับสาร ตรงตามทฤษฎีการกระทำการแปลของ Nord (Saengaramruang, 2009, pp. 26–31) ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 9 คุณลักษณะอันน่าเลื่อมใสของเทพีเมลานคอลลีเปรียบเป็นนางชี (อุปมาอุปไมย)

ตัวบท	บทแปล
Com <u>pensive</u> Nun, <u>devout</u> and <u>pure</u> , <u>Sober</u> , <u>stedfast</u> , and <u>demure</u> , All in a robe of darkest grain, Flowing with majestic train, And sable stole of Cipres Lawn , Over thy <u>decent</u> shoulders drawn.	จงมาเกิดนางชีที่ครุ่นคิด ผู้ทศศรัทธาวิสุทธิโส ทั้งเคร่งขรึมหนักแน่นสำรวมใจ ส่วนองค์ให้ทรงชุดดำตั้งขนาก ลากชายพลัวเป็นริ้วไหวสุดสะอาก ทั้งตัวทอดยาวเป็นทางดูหรรษา ผ้าคลุมไหลอย่างไวทุกซอกเนื้อเลิศตรา สีมะเกลือหม้อองสาสง่างาม

ตารางที่ 10 ความนิ่งสงบสุขุมคัมภีรภาพของเทพีเมลานคอลลีเปรียบเป็นหินอ่อน (อุปมาอุปไมย)

ตัวบท	บทแปล
Com, but keep thy wonted state, With eev'n step, and musing gait, And looks commercing with the skies, Thy rapt soul sitting in thine eyes: There held in holy passion still, Forget thyself to <u>Marble</u> ,	มาเกิดหนาในภาวะ ฐ คุ่นชิน เป็นอาจิดจ้งหะก้าวเรียบเสมอ แลเยื้องย่างอย่างครุ่นคิดมิเผอเรอ เนตรมองฟ้าหาได้เหมื่อยามภาวนา ฉายดวงจิตอันปีติกลางเนตรท่าน ที่คงเพ่งถักน่านต์ด้วยปรารถนา พลันท่านหยุดนิ่งสนิทด้วยศรัทธา เป็นศิลาหินอ่อนแกร่งแลเยือกเย็น

อภิปรายผลการวิจัย

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาแนวคิดทฤษฎีและกลวิธีที่เหมาะสมกับการแปลภาพพจน์บุคลาธิษฐานและอุปมาอุปไมยในกวีนิพนธ์อังกฤษด้วยฉันทลักษณ์กวีนิพนธ์ไทย เพื่อเสนอบทแปลที่คงความหมายและสุนทรียลักษณ์ของตัวบท และเป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจแปลกวีนิพนธ์

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า วัฒนธรรมเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญมาก การแปลบุคลาธิษฐานจากธรรมชาติและจากวรรณคดีสามารถใช้กลวิธีการแปลโวหารแบบตรงตัวของ สัยภูมิ สายบัว (Saibua, 2017) และกลวิธีการแปลกวีนิพนธ์

แบบตรงตัวของ Lefevere (1975) เมื่อสิ่งที่แปลปรากฏในวัฒนธรรมปลายทาง เช่น สายน้ำ หนึ่ง ภาพพจน์ที่ปรากฏเฉพาะในวัฒนธรรมต้นทาง อาทิ ฟีโลเมลที่เปลี่ยนเป็นนกในดิงเกล ต้องอาศัยหลักการแปลกวีนิพนธ์แบบกึ่งตรงตัวและการแปลโวหารแบบเทียบเคียงของสัยภูมิมาวิเคราะห์ความหมายควบคู่กับการแปลชดเชยด้วยการขยายความของ Hervey and Higgins (1992) และอาศัยหลักการทั้งสามนี้แปลสิ่งที่เป็นามธรรม เช่น ความสงบ โศกนาฏกรรม โดยเน้นถึงความเป็นบุคคลของสิ่งนั้น ๆ

ในการแปลอุปมาอุปไมย สิ่งสำคัญ คือ การที่ผู้รับสารเข้าใจ

วัฒนธรรมต้นทางตามเจตนาของผู้ส่งสาร ด้วยงานวิจัยนี้ที่มุ่งถ่ายทอดความหมายและสุนทรียลักษณ์ของตัวบท ทฤษฎีการกระทำการแปลของ Nord (Saengaramruang, 2009, pp. 26–31) และทฤษฎีสโคพอสของ Reiß and Vermeer (Saengaramruang, 2009, pp. 11–13) จึงมีบทบาทสำคัญในการวิเคราะห์ตัวบทและการตัดสินใจไม่เน้นการแปลตรงตัว แต่ปรับให้เข้ากับภาษาและวัฒนธรรมของผู้รับสารโดยยังข้อสัณยต์ต่อตัวบท เห็นได้จากการใช้สึมะเกลือ (ดำ) แทนสีโศก (ส้ม) เพื่อรักษาภาพและนัยของสีผ้าไซเปรส ทั้งยังสอดคล้องกับหลักการแปลของ ปราณี บานชื่น (Banchuen, 1980) โดยการบรรจุสรรคำที่ถ่ายทอดความคิดของผู้ประพันธ์ ทั้งนี้ การแปลไซเปรสว่าผ้าเนื้อดี ไซไว้ทุกข์ นับว่าประยุกต์กลวิธีการแปลโวหารแบบตีความของ สัญฉวี สายบัว (Saibua, 2017) เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจสิ่งที่แปลข้ามวัฒนธรรมได้ชัดเจน ส่วนการแปล brow of night ว่า คิ้วสีนิล ซึ่งอ่านแล้วเป็นธรรมชาติในภาษาปลายทาง สอดคล้องกับทฤษฎีการแปลแบบทำให้กลมกลืนของ Venuti (1995, pp. 19–20) ที่ผู้อ่านเข้าใจได้ทันทีโดยไม่ต้องค้นคว้า และหลักการแปลบทร้อยกรองของปราณีที่เน้นความสำคัญของความ ไม่ใช่คำ

ส่วนการเลือกฉันทลักษณ์ แม้ว่าสยามวิเชียรฉันทจะมีลักษณะใกล้เคียงกับกวีนิพนธ์อังกฤษมาก แต่ข้อจำกัดของการแปลด้วยมาตราและสัมผัสดังปรากฏในกลวิธีการแปลกวีนิพนธ์ของ Lefevere (1975) ทำให้เกิดความตระหนักและเลือกใช้กลอนสุภาพตามหลักการแปลกวีนิพนธ์ของสัจฉวี เนื่องจากมีจำนวนคำที่เหมาะสมกับต้นฉบับ เพื่อต่อการถ่ายทอดความหมาย และส่งเสริมคุณค่าทางวรรณกรรมของบทแปล

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้การแปลภาพพจน์ข้ามวัฒนธรรมดียิ่งขึ้น สามารถศึกษาเพิ่มเติมในแง่มุมมองการแปลกวีนิพนธ์เชิงพหุวิทยา (cognitive poetics) ของ George Lakoff, Mark Turner, Peter Stockwell หรือ Margaret Freeman รวมถึงทฤษฎีการแปลกวีนิพนธ์ด้วยคลังข้อมูลภาษา (corpus-based translation) ของ Mona Baker, Sara Laviosa, Maeve Olohan และ Federico Zanettin

นอกจากนี้ ยังมีประเด็นปัญหาสำคัญ คือ การแปลการอ้างถึง (ปฏิรูปพจน์) เช่น the Muses, Jove และ Philomel จากปรัมปราวิทยาที่ปรากฏเฉพาะในวัฒนธรรมภาษาต้นทาง

แม้ราชบัณฑิตยสถานบัญญัติศัพท์ชื่อแรกไว้แล้ว แต่โจฟ (ชื่อกรีก คือ ชูส) ราชานแห่งเทพโรมัน เทพแห่งท้องฟ้าและสายฟ้า นั้นไม่เป็นที่รู้จักนัก รวมถึงฟีโลเมลที่เป็นประเด็นของการแปลบุคลาธิษฐาน ด้วยเหตุนี้ การศึกษาการอ้างถึงจึงน่าจะเป็นประโยชน์ต่อการขยายองค์ความรู้ด้านการแปลให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

References

- Abrams, M. H., & Harpham, G. G. (2009). **A glossary of literary terms** (9th ed.). Wadsworth Cengage Learning.
- Banchuen, P. (1980). **Advanced translation** (การแปลขั้นสูง). Chulalongkorn University Press.
- Boonrawdpanich, N. (2006). **Translation of Paradise Lost: An epic by John Milton** (การแปลมหากาพย์พาราไดซ์ ลอสท์ ของ จอห์น มิลตัน) [Master's thesis, Chulalongkorn University]. Chulalongkorn University Intellectual Repository. <https://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/12279>
- Brown, C. C. (2016). The legacy of the late Jacobean period. In T. N. Corns (Ed.), **A new companion to Milton** (pp. 107–123). John Wiley & Sons.
- Buck, P. M., Jr. (Ed.). (1911). **Milton's L'Allegro, Il Penseroso, Comus, and Lycidas**. American Book Company.
- Caldarone, J. (2010). **The cypress trees in "The Starry Night": A symbolic self-portrait of Vincent Van Gogh** [Undergraduate thesis, Providence College]. Providence College Digital Commons. https://digitalcommons.providence.edu/art_students/3
- Chatraporn, S. (1996). **Poetry: An introductory study** (2nd ed.). Faculty of Arts, Chulalongkorn University.
- Childs, P., & Fowler, R. (2006). **The Routledge dictionary of literary terms**. Routledge.
- Chongsathitwatthana, S. (2015). **Sweet scents of sandalwood and songs of silvery sounds: Literary language in Thai literature** (เจิมจันทน์กัสดาล : ภาษาวรรณศิลป์ในวรรณคดีไทย) (3rd ed.). Academic Project of the Faculty of Arts, Chulalongkorn University.

- Connell, F. M. (1913). **A text-book for the study of poetry**. Allyn and Bacon.
- Drabble, M. (Ed.). (2000). **The Oxford companion to English literature** (6th ed.). Oxford University Press.
- Eco, U. (1994). **The limits of interpretation**. Indiana University Press.
- Embry, T. J. (1978). Sensuality and chastity in "L'Allegro" and "Il Penseroso". **The Journal of English and Germanic Philology**, 77(4), 504–529. <https://www.jstor.org/stable/pdf/27708401>
- Gildenhard, I., & Zissos, A. (2007). Barbarian variations: Tereus, Procne and Philomela in Ovid (Met. 6.412-674) and beyond. **Dictynna: Revue de poétique latine**, 4, 1–22. <https://doi.org/10.4000/dictynna.150>
- Harris, C. (2019). "For rage": Rape survival, women's anger, and sisterhood in Chaucer's Legend of Philomela. **The Chaucer Review**, 54(3), 253–269. <https://doi.org/10.5325/chaucerrev.54.3.0253>
- Hervey, S., & Higgins, I. (1992). **Thinking translation. A course in translation method: French to English**. Routledge.
- Israël, F. (1991). Traduction littéraire: L'appropriation du texte. In M. Lederer & F. Israël (Eds.), **La liberté en traduction** (pp. 17–41). Didier Erudition.
- Kayunrawat, W. (2007). **The translation of Shakespeare's love sonnets** (การแปลบทกวีรักซอนเน็ต ของ วิลเลียม เชกสเปียร์) [Unpublished master's thesis, Chulalongkorn University]. Chulalongkorn University Library and Information Network.
- Knight, S. (2016). Exact Latinity and excellent English: Milton's early poetry. In T. N. Corns (Ed.), **A new companion to Milton** (pp. 282–290). John Wiley & Sons.
- Lefevere, A. (1975). The translation of poetry: Some observations and a model. **Comparative Literature Studies**, 12(4), 384–392. <https://www.jstor.org/stable/40246103>
- Luepromchai (Watcharawit), P. (2016). **Mastering translation: A handbook for professional translators** (การแปลให้เก่ง : คู่มือนักแปลมืออาชีพ). The Publishers and Booksellers Association of Thailand.
- Lynch, K., & Luxon, T. H. (n.d.). **Scepter'd Pall**. The John Milton Reading Room: Il Penseroso. https://milton.host.dartmouth.edu/reading_room/penseroso/text.shtml
- Madaminovna, K. D. (2018). Reflection the archaisms in translations of "Baburname". **International Journal of English Literature and Social Sciences**, 3(5), 913–915. <https://dx.doi.org/10.22161/ijels.3.5.35>
- Makjaeng, S. (1993). **Thai poetry** (กวีนิพนธ์ไทย). Odeon Store.
- Manisai, C. (2003). "Gems of Siam" Chandas by No. Mo.So.: An experimental poetic invention (ฉันทลักษณ์ แก้วสยามของ น.ม.ส.: ประดิษฐ์การเชิงทดลอง). **Vannavidas**, 3, 94–106. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/VANNAVIDAS/article/view/62310/51291>
- Merriam-Webster. (n.d.). Cypress. In **Merriam-Webster.com dictionary**. Retrieved May 27, 2021, from <https://www.merriam-webster.com/dictionary/cypress>
- Milton, J. (1645). Il penseroso. In **Poems of Mr. John Milton, both English and Latin, compos'd at several times** (pp. 37–44). Ruth Raworth. <https://ia601307.us.archive.org/15/items/poemsofmrjohnmil00milt/poemsofmrjohnmil00milt.pdf>
- Newmark, P. (1988). **A textbook of translation**. Prentice Hall International.
- Pengsritthong, C. (1998). **English and American poetry** (บทประพันธ์ร้อยกรองของอังกฤษและอเมริกา). Ramkhamhaeng University Press.
- Pinitpuwadol, S. (1994). Literary translation (การแปลวรรณกรรม). In **Proceedings of the translator training workshop** (pp. 13–31). n.p.
- Quinn, E. (2006). **A dictionary of literary and thematic terms** (2nd ed.). Facts On File.
- Revard, S. P. (2013). The design of the 1645 poems. In E. Jones (Ed.), **Young Milton: The emerging author, 1620-1642** (pp. 206–220). Oxford University Press.

- Rojanawit, P., & Panlay, S. (2022). The translation of personification and allusion in the two Thai translated versions of *The Alchemist* (การแปลบุคลาธิษฐานและปฏิรูปพจน์ในฉบับแปลภาษาไทยของ *The Alchemist* : เปรียบเทียบบทแปลสองสำนวน). **Journal of Multidisciplinary Academic Research and Development**, 4(1), 45–62. <https://he02.tci-thaijo.org/index.php/JMARD/article/view/253281>
- Saengaramruang, W. (2009). **Theories of translation (ทฤษฎีและหลักการแปล)** (3rd ed.). Academic Project of the Faculty of Arts, Chulalongkorn University.
- Saibua, S. (2017). **Principles of translation (หลักการแปล)** (9th ed.). Thammasat University Press.
- Sansuksomboon, C. (2007). **A study of metaphor translation in the two translated versions of *The Crescent Moon* by Tagore (การศึกษาแนวทางการแปลอุปลักษณ์โดยเปรียบเทียบสำนวนแปลสองสำนวนจากต้นฉบับ “The Crescent Moon” ของ รพินทรนาถ ฐากูร)** [Master’s thesis, Chulalongkorn University]. Chulalongkorn University Intellectual Repository. <https://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/80465>
- Sato, E. (2015). Metaphors and translation prisms. **Theory and Practice in Language Studies**, 5(11), 2183–2193. <http://dx.doi.org/10.17507/tpls.0511.01>
- Shakespeare, W. (1916). **The merchant of Venice (เวนิสวานิช : เรื่องละครเรีงมย์)** (His Majesty King Vajiravudh, Trans.). (Original work published 1600) Chula DigiVerse. <https://digiverse.chula.ac.th/Info/item/dc:2836>
- Shakespeare, W., & Rolfe, W. J. (Ed.). (1911). **Shakespeare’s comedy of the merchant of Venice**. American Book Company. <https://dn790007.ca.archive.org/0/items/merchantofvenrol00shakuoft/merchantofvenrol00shakuoft.pdf>
- Shaw, R. B. (2007). **Blank verse: A guide to its history and use**. Ohio University Press.
- Stevenson, K. G. (2016). Reading Milton, 1674-1800. In T. N. Corns (Ed.), **A new companion to Milton** (pp. 529–546). John Wiley & Sons.
- Tuvung, K. (2012). **Language change. From Ælfric to New American Standard Bible: A morphological analysis of five translations of Genesis 3:1-15 and Matthew 3:1-15** [Undergraduate thesis, University of Gothenburg]. Gothenburg University Library. <https://gupea.ub.gu.se/handle/2077/29151>
- Umapvijani, M. (Trans.). (1977). **The four greatest American poets (สี่กวีเอกอเมริกัน)**. Praepittaya.
- Upakit Sinlapasan, Phraya. (2005). **Principles of the Thai language (หลักภาษาไทย)** (13th ed.). Thai Watana Panich.
- Venuti, L. (1995). **The translator’s invisibility: A history of translation**. Routledge.